

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Dubitatio II. Quotuplex sit via, qua nobis ad perfectam contemplationem,
& cum Deo unionem incedendum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

minima illarum potest compari cum charitate perfecta; ut enim dicit Augustin. citatus à D. Thom. 2. 2. q. 184. 2. 2. venenum charitatis est cupiditas, perfectio nulla cupiditas. Hæ autem affectiones, licet quo ad actum facilis possint impediri, eradicare tamen eas quo ad habitus, & inclinationes; opus est petreæ & infimum, & admodum difficile, ad quod tandem pertingitur ex divina gratia per exercitia viæ purgativæ, illuminativæ, & unitive, de quibus agemus dubit. 2.

Resolutio 7.

Reqviritur etiam animus fortis, resolutus, & constans, semperque de profectu sollicitus. Colligitur ex docum. 28. Ratio ejus est, quia principium viæ spiritualis laboribus & tentationibus plenum est: medium licet aliquantum suavius, periculis tamen & difficultatibus obnoxium: terminus vero licet multo deliciofior & gloriosior, ipsa tamen majestate & dignitate sua terribilis existit. Quæ omnia non nisi eximia fortitudine ac magnanimitate, constan- tique perseverantia vincenda sunt; ut ex peculiaribus exercitiis cujusque viæ amplius ex dicendis patebit.

Resolutio 8.

Ad exercitium viæ contemplativæ requiritur quoque summa mentis tranquillitas, ac proinde silentium, & recessus ab omni mundi strepitu.

Hoc colligitur ex docum. 19. cujus Ratio est, quia si hujusmodi tranquillitas requiritur ad quodcumque studium etiam speculativum, quanto magis ad contemplativum, in quo mens supra seipsam debet elevari, ut Deo soli inhæreat? Ad hanc igitur tranquillitatem tam intrinsecam, quam extrinsecam valde conducit silentium, & recessus; in multiloquio enim ait Salomon Proverb. 10. cap. peccatum non deerit: Hinc Jeremias cap. 3. Thren. Bonum est praesolari cum silentio salutare DEL. & iterum; Sedit solitarius & tacuit quia levavit super se. Et Osee 2. cap. Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus, &c.

Resolutio 9.

Fortiores debent silentio celari tam virtutes propriae, quam etiam visiones, illustrationes, & communicationes divinae, ne vanitatis aure exponantur.

Colligitur ex docum. 31. quod patet ex illius expositione, & communi doctrina SS. P. P.

Resolutio 10.

Cum hoc tamen fiat, ut semper nos alios exemplo boni operis edocemus, imo etiam verbis & doctrina, quando ex officio, vel charitate tenemur; in hoc enim Angelorum nomen consequimur, atque imitationem DEL, in qua perfectio hierarchica consistit.

Hoc habetur in docum. 6. 7. & 11. nec indiget ampliori explicatione.

Resolutio 11.

Ita etiam cum illo silentio, ne mentes nostras, atque viternas ejus affectiones, & illustrationes Prælati & Magistri calaverit; cum inferiores à superioribus debeant illuminari, sicut habetur in docum. 9.

De necessitate ductoris & Magistri in hac via spirituali tam ardua, tam laboriosa, & tam sensibus abdita, nullus est qui ambigat, esseque Sanctorum & Doctorum omnium generale consilium, de quo præter alios infra adducendos videatur B. Vincentius Ferrerius in Tract. de vita spirit. ubi non solum dicit brevius & facilius ad perfectionem pertingere, qui habuerit instructorem, quantumvis ipse vigeat acimine intellectus & librorum studio; sed addit, quod nunquam Christus suam gratiam ministrabit, si homo habet à quo possit instrui, & negligit, credens sibi sufficere. Videatur Laus. Justin. lib. de obed. c. 20. Bern. serm. 77. in Cant. 3. Cassianus col. 2. c. 11. & alii communiter.

Resolutio 12.

Qui alios purgare debent exemplo & doctrina, purgatissimos eos esse convenit; qui alios illuminant, lucidissimos; qui alios perficiunt, perfectissimos.

Colligitur ex 2. p. documentis 10. in quo videtur loqui de Magistris spiritualibus, qui non solum debent esse doctissimi, sed in rebus mysticis expertissimi: ut inter alios docet V. P. Bartholomæus à Martyribus in 2. p. compendii spirit. Dionys. Carthus. de fonte lucis art. 13. Suarez 4. 2. de orat. c. 10. n. 8. & alii tam extranei quam nostri, quos refert P. Fr. Nicolaus à JESU MARIA in elucidation. sapiens citat. p. 1. c. 7. Ubi etiam probat plus pollere in hac arte simplices expertos, quam literatos sine experientia. Si autem aliquis, qui simul doctrinam cum experientia conjungat, non invenitur; tunc faciendâ est electio non ex semi literatis, quos vocat N. Seraphica Mater cap. 5. vii a sita, & Mansione 5. c. 1. Sed ex viris doctissimis, tam in Theologia Scholastica, quam in sacra Scriptura, & in Sanctorum Patrum, & Mysticorum lectione, qui quidem licet doctrinam istam ex propria experientia non didicerint, ex mente aliorum de ea saltem judicium ferre poterunt. Si autem is fuerit Prælati, licet minus sit eruditus & expertus, confidat subditus quod Deus per ejus os eum erudiet, & de omnibus sufficienter edocebit.

DVBITATIO II.

Quoruplex sit via, qua nobis ad perfectam contemplationem, & cum DEO unio- nem incedendum?

Resolutio 13.

Quamvis via perfectionis una sit, in tres velut vias, seu potius partes, solet dividi: nimirum in viam purgativam, illuminativam, & univam.

Hoc colligitur ex doc. 9. ubi loquitur S. D. de illis qui purgantur & purgant; illuminantur & illuminant; perficiuntur & perficiunt.

Prius enim purgandus est animus in via purgativa, deinde illuminandus in illuminativa, & tandem perficiendus in unitiva. Ut enim ibi docet Hugo Viçt. cognitio veritatis non nisi mundos illuminat; & perfectio virtutis non nisi illuminatis appropinquet.

Colligitur etiam ex *docum.* 46. quod melius potest applicari ad viam purgat. illum. & unitivam passivam, seu quæ Deus supernaturaliter operatur in nobis, juxta exposit. D. Thom. ad hunc locum. Sciendum enim est, vias istas vel posse esse activas quando, scilicet ex industria & labore nostro, cum auxiliis generalibus gratiæ purgationi, illuminationi, & perfectioni incumbimus: vel posse esse passivas, quando ex influenza divina, & supra nostrum modum humanum purificamur, illuminamur, & perficiamur. Et ideo de utrisque in sequentibus dubitationibus sigillatim agendum.

Coincidit ergo hæc divisio viæ perfectionis cum illa divisione status charitatis, nimirum incipientium, proficientium, & perfectorum quam tradit D. Thom. 2. 2. q. 24. a. 9. secundum diversa studia eorum qui gradus istos charitatis habent: nam incipientes student principaliter in resistendo concupiscentiis & tentationibus quæ opponuntur charitati, quod pertinet ad viam purgativam: proficientes vero principaliter intendunt proficere in charitate per acquisitionem virtutum, quod pertinet ad viam illuminativam: Perfecti vero licet etiam in charitate proficiant, non est hæc eorum cura principalis sed Deo innærere, & eo frui, & quiescere, quod pertinet ad viam unitivam. Et hæc distinctio fit per analogiam tum ad distinctionem diversarum operationum & studiorum: tum ad motum corporalem, in quo primum est recessus ab uno termino, deinde appropinquatio ad alium terminum, & denique quies in termino.

Obijci-
tur
primo.

Obijci. primo, qui purgatur à vitiis, resistendo cupiditatibus, & tentationibus, simul adquiret virtutes, quibus vitia expelluntur, & simul exercetur in amore Dei, propter quem sic resistit & purgatur: Similiter qui virtutes acquirit simul resistit vitiis & expellit, & simul in charitate exercetur: Similiter etiam qui in charitate perfectus ad unionem aspirat, vel illam consequitur, non ideo desinit resistere tentationibus & concupiscentiis coercere, & virtutes augere &c. ergo in qualibet via reliquæ continentur, & non distinguuntur per exercitia.

Respon-
detur ad
obijctio-
nem.

Res. N. conf. quia non distinguuntur per omnia exercitia, sed penes principaliter intenta in quolibet statu: cum enim incipientes principaliter intendunt conservare & defendere charitatem à contrariis, ideo sunt in via purgativa, licet simul virtutes acquirantur dum vitia expurgantur &c. Similiter licet proficientes acquirendo virtutes vitia etiam expellant, ideo sunt in via illuminativa & proficientium, quia principaliter incumbunt augmento charitatis per virtutum exercitia, & imitationem Christi. Et denique licet perfecti multoties opera incipientium & proficientium exequantur, sunt in via unitiva perfectorum, quia principaliter intendunt Deo innærere, & ipso frui tam per unionem in hac vita, quam per gloriam in patria: Sicut qui Logicam didicit licet simul in

materia syllogismorum propositiones Physicas aut Metaphysicas attingat, non ideo dicitur Metaphysicus sed Logicus, quia principaliter intendit scire conficere syllogismos &c. & licet Metaphysicus definiat, dividat, & argumentetur, non ideo desinit esse Metaphysicus; quia non est ejus cura principalis facere hujusmodi instrumenta, sed objectum suum agnoscere.

Obijci. secundo, in via perfectionis quinque solent stationes assignari: ergo non tres vias, sed quinque distinguere debemus. P. conseq. quia quælibet via sicut in sua statione tamquam in termino saltem intermedio. Antec. probatur quia primo, post vocationem solent tyrones devotione repleri & deliciis gratiæ sensibilibus ne respiciant. Secundo, decinentur in purgatione partis sensitivæ, ut præparentur ad contemplationem. Tertio, insuntur in illuminatione partis intellectivæ per exercitium contemplationis, & virtutum moralium. Quarto, in purgatione partis intellectivæ qua disponuntur de proximo ad unionem. Quinto, denique sicut in perfecta cum Deo unione.

Res. N. conseq. Ad prob. dist. quælibet via sicut in sua statione totali C. partiali N. jam enim statio vel quasi statio totalis viæ purgativæ est purgatio perfecta tam partis sensitivæ quam intellectivæ, & ideo licet inter unam & aliam stationem & viam partialem mediet via illuminativa, ad quæ disponitur per purgationem sensitivam, & per quam solet roborari ad laboriosam illam purgationem partis intellectivæ, non ideo tam sensitiva, quam intellectiva desinit esse via purgativa, licet diversa ex parte materiæ & etiam ex parte finis proximi, nempe contemplationis, & unionis, quod principaliter contingit in purgatione passiva, ad quam non solent introduci in parte intellectiva, nisi illi qui ad unionem elevandi sunt. Et aliquando, vel saltem potest contingere quod utraque purgatio conjungatur, si subiectum fuerit capax: aliquando etiam non ita continue durat, sed interpolatur consolationibus, maxime in animabus, quæ à gratia non exciderunt, vel quæ non habent vitia nimium radicata in voluntate. De prima autem illa, quæ vocatur statio incipientium in deliciis devotionis sensitivæ non multum curandum, hoc enim non tam conceditur ad progressum (imo impedit, & detinet) quam ad impediendum regressum ad delicias sæculi, unde non debet in viis perfectionis computari. Legendi nostri Ven. P. Dominicus à JESU MARIA, qui de hac triplici perfectionis via opus edidit tripartitum, *sententiarium spirituale* inscriptum, in quartum prima agit de via purgativa, in altera de illuminativa, in tertia de unitiva, Romæ excusum an. 1622. & ibid. recusum an. 1676. & Gallicè Parisiis an. 1625. à Gregorio XV. impense commendatum in Brevi suo incipiente *Pastoris æterni*, an. 1623. Philippus à SS. Trinitate in summa Theologiæ mylticè pluries laudata.

Resolutio 14.

Sicut in celo dantur tres Hierarchie Angelorum, & in qualibet tres ordines, & in quolibet ordine spiritus superiores, medii, & infimi: ita in quolibet spi-

ritu etiam humano dantur tres portiones superior qua est intelligentia & apex voluntatis, media qua est ratio & voluntas, infima qua est pars sensitiva tam cognitiva, quam appetitiva, quibus aequaliter correspondent via supradicta, nam incipientes magis exercent partem infimam, proficientes partem mediam, perfecti partem supremam: priusque purgatur, illuminatur & perficitur suo modo pars inferior quam media, & haec quam suprema: & purgatio magis censetur in parte infima, illuminatio in media, perfectio in suprema. Et quo major fuerit purgatio, major erit illuminatio, & quo major illuminatio major erit perfectio.

Haec omnia possunt colligi ex docum. 21. & de tribus portionibus animae infima, media, & suprema egimus in cathena col. 1. prop. 1. R. 3. Nam de parte superiori & inferiori animae, quatenus superior includit intellectum & voluntatem, inferior vero sensus & appetitus sensitivos, magis apparet distinctio secundum illud Apost. caro concupiscit adversus spiritum, spiritus adversus carnem. De ratione vero superiori & inferiori in parte intellectiva quatenus attendit aeternis vel temporalibus agit D. Thom. 1. p. q. 79. ar. 9. & 2. 2. q. 17. ar. 9. unde remanet distinctio in tres illas portiones, quarum suprema in intellectu dicitur intelligentia & mens, & in voluntate apex mentis: media dicitur ratio sive calum medium, & in voluntate quatenus sequitur rationem calum affectionum medium: infima vero pars sensitiva.

Quod autem incipientes magis exercent partem infimam, ideo est quia in illis sunt appetitus minus mortificati, quibus convenit semper resistere, magisque allueri sunt apprehensionibus imaginariis: proficientes vero magis exercent partem mediam seu rationalem per exercitia virtutum, quibus prudentia praescribit medium, & per considerationem discursivam: perfecti vero partem supremam intelligentiam per contemplationes perfectas, & per actus anagogicos perfectionis voluntatis.

Item quod prius debeat purgari pars inferior, & hoc ideo, quia ordinarie loquendo non pervenitur ad finem nisi per media, quod non obstat quominus aliquando Deus miraculose statim animas aliquorum sanctorum ad perfectionem exerit. Denique sicut ad perfectionem requiritur illuminatio, & ad illuminationem purgatio, ita ad majorem, major: quia sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis. Unde ex magnitudine purgationis passivae, colligimus perfectionem magnam, ad quam Deus vult animam aliquam elevare.

Resolutio 13.

Motus animae in DEUM comparatur motui recto, obliquo, & circulari: quarum motus rectus magis convenit incipientibus, qui sunt in via purgativa; motus obliquus proficientibus qui sunt in illuminativa; motus circularis perfectis qui sunt in unitiva.

Hoc colligitur ex docum. 60. & expositione D. Thom. quae ibi adducitur. Unde mystici appellant motum rectum illum quo anima ex cognitione creaturarum elevatur in Deum,

ideo enim dicitur rectus, quia recte procedit anima & juxta propriam naturam, quando ex creaturis inquit Creatorem: in quo quidem motu exercetur meditatio imaginaria propria incipientium, ut late explicat N. Joseph. à JESU M. in Ascens. p. 1. c. 1. 2. & 3.

Motus vero obliquus licet à D. Thom. videatur applicari discursui rationis: ad aliquibus applicatur motui illi quem censetur facere anima dum à contemplatione generali Dei divertitur ad objecta particularia & distincta, sive sit ex industria propria ut magis accendatur, sive ex aliqua visione supernaturali: unde magis pertinet iste motus proficientibus in via illuminativa, quae est contemplationis ordinariae, & in qua via & statu contemplationis solent visiones frequentiores esse. De quo videatur idem Auctor. cap. 13.

Motus denique circularis est cum anima intrat se ipsam & ibi in solo Deo contemplando detinetur, de quo idem A. cap. 18. De quibus etiam motibus potest videri P. Philippus à Tinit. in sum. Theol. myst. p. 2. tr. 1. d. 2. art. 5. & quamvis ille ponat illas tres differentias in sola contemplatione, & tribuat motum rectum contemplationi per ascensum, non ideo pugnat cum dictis à P. Josepho à JESU MARIA ubi supra, qui motum istum tribuit meditationi, utrumque enim potest complecti meditationem, & primam illam contemplationem per ascensum ex creaturis, qua ista contemplatio semper supponit meditationem, & illa meditatio saepe terminatur in contemplatione, quod quomodo fiat docet idem A. c. 6.

Resolutio 16.

Purgatio perfecta debet esse totalis tam in parte cognoscitiva ab ignorantis & imperfecti ambigunt cognoscendi, quam in parte affectiva per moderationem & subjectionem concupiscentiae. Similiter illuminatio per puritatem mentis, & virtutum adeptionem. Item etiam perfectio per perfectissimam contemplationem & unionem.

Haec colligitur ex docum. 10. ut ibi videre est in exposit. Hugonis. Unde cum ista totalis perfectio rarissime possit inveniri sine purgatione, illuminatione, & perfectione passiva & infusa: Ne unum cum altero confundamus, prius agemus de purgatione, illuminatione, & perfectione activa tam in parte cognoscitiva, quam in affectiva, & postea de eisdem passive sumptis.

DUBITATIO III.

Quomodo procedendum sit in via purgativa activa.

Quamvis possit Deus, & aliquando soleat introducere animas in viam purgativam passivam, quin expectet exercitia purgationis activae, cum tamen haec frequentius praecedat, prius de illa quam de passiva agendum est. Et licet purgatio partis cognoscitivae comiteretur purgationem partis affectivae à qua juvatur, quia tamen cognitio naturaliter praecedat appetitum, in prioribus Resolutionibus de purgatione

Quis motus obliquus animae.

Quis motus animae circularis.

Quis motus animae.

Resolutio 14.

Hierarchia angelorum & in quatuor ordine spirituum: ita in quatuor...